

'EEN VAN DE BESTE DINGEN DIE JE JE KIND KUNT GEVEN, IS LATEN ZIEN DAT JE VAN ELKAAR HOUDT'

WARM EN VEILIG GEZIN IS VAN ONSCHATBARE WAARDE

In aanloop naar de Week van het Gezin vertelt Hennie Zwanenburg over de enorme impact die gezinsproblemen kunnen hebben op kinderen. De moeder van twee pleegkinderen spreekt uit ervaring. 'Toen onze oudste hier kwam, had hij veel angsten. Viel er een deksel van een pan, dan ging hij verkrampd op de grond zitten en gillen.'

De solide basis van waaruit kinderen eropuit durven gaan en waarop ze kunnen terugvallen, zo beschrijft Zwanenburg, werkzaam bij Stichting De Vluchtheuvel, het gezin. De waarde ervan wordt volgens de preventiewerker misschien wel het meest duidelijk als de warmte en veiligheid er in een gezin niet zijn. 'Als je thuis niet wordt gezien of als er geweld is, hakt dat er bij een kind echt in.'

Onveiligheid

Bij De Vluchtheuvel komt er veel voorbij als het gaat om gezinsproblematiek. 'Ouders die worstelen met het stellen van grenzen, ontwikkelingsproblematiek bij een van de kinderen of moeilijke communicatie binnen het gezin. Maar helaas ook situaties van onveiligheid.' Zwanenburg spreekt er mild over. 'Er is natuurlijk geen ouder die zich bij de geboorte van zijn kind voorneemt om het te gaan mishandelen. Vaak is het een kwestie van onmacht, niet weten hoe het dan wel moet. Of de ouders hebben zelf van alles meegemaakt.'

Om duidelijk te maken wat onveiligheid met kinderen doet, gebruikt ze een beeld. 'Stel je een geblinddoekt kind met een ballon in zijn hand voor, in een ruimte waar iemand rondloopt met een naald. Het kind zal de ballon stevig vasthouden en voortdurend in de gaten houden of degene met de naald niet in de buurt komt.' Het verklaart volgens de preventiewerker waarom kinderen die onveiligheid ervaren vaak moeilijk meekomen op school. 'Ze ontwikkelen lange voelsprietten. Terwijl de rest van de kinderen naar een verhaal luistert of bezig is met rekenwerk, houden zij vooral de omgeving in de gaten en zijn ze bezig met de problemen thuis. Geen wonder dat ze niet aan leren toekomen.'

Nieuw paadje

De negatieve ervaringen vergelijkt de moeder met platgetreden paadjes. 'Als je eroverheen blijft lopen, houd je ze in stand. Maar je kunt ook een nieuw en veilig paadje inslaan. Kinderen kunnen weer vertrouwen in mensen krijgen, leren zeggen wat ze denken en voelen en om hulp vragen als het spannend wordt. Als ze dat vaak genoeg doen, wordt dat nieuwe paadje de gewone weg. Het oude paadje wordt minder zichtbaar.'

Een treffend voorbeeld is recente onenigheid tussen de kinderen in huize Zwanenburg. 'Ze waren het samen niet eens en de oudste deed erg boos tegen de jongste. Ik vroeg door, want ik wilde weten waar zijn woede vandaan kwam. Toen bleek dat z'n zusje had gezegd dat hij anders maar op moest hoepelen, waarop hij bang was dat hij ook hier weg moest. Dat is zo'n oud paadje dat getriggerd wordt. Toen heb ik hem even stevig vastgepakt, gerustgesteld en gezegd dat hij hier altijd mag blijven.'

Tijd

In haar werk houdt Zwanenburg zich vooral bezig met toerusting. 'Dat kan gaan om moedermorgens, huwelijks-toerusting of een serie avonden rond jonge kinderen of pubers. Vaak op aanvraag van kerken.' De kern van die toerusting? 'Elkaar écht zien! Ik zeg altijd tegen ouders: als u nou boos of gekwetst bent, wat hebt u dan nodig? Dat er iemand naar u luistert, een arm om u heen slaat, u begrijpt. Voor uw kind is dat niet anders. We reageren vaak op wat we zien en zeggen dan: stel je toch niet aan! Maar neem toch wat vaker de tijd om naar je kind te luisteren. Kijk "achter" het gedrag van

het kind: waar komt het gedrag vandaan, wat heeft het kind nodig?'

Zwanenburg vraagt zich af of die tijd er nog wel is, om de kinderen écht te zien. 'Dat baart me weleens zorgen. De eerste duizend dagen zijn heel belangrijk voor de hechting van een kind. Maar wat gebeurt er als we het naar de opvang brengen en daar iedere dag een ander is? Aan wie moet het kind zich dan hechten? Ik snap de worsteling van jonge gezinnen, zeker als de kosten zwaar drukken. Maar de kinderen zijn echt maar één keer klein, je krijgt geen herkansing. En ik bedoel het echt niet vroom, maar hoe groot is hierin ons vertrouwen op God?'

Overspel

Bij De Vluchtheuvel ziet ze een toename in huwelijksproblematiek. 'Helaas steeds meer gevallen van overspel, zowel fysiek als digitaal. Terwijl laten zien dat je van elkaar houdt een van de beste dingen is die je je kind kunt geven. Het gezin zou de plek moeten zijn waar het fijn is, waar je je kind voordoet wat liefhebben is. De relatie met je ouders is bovendien de blauwdruk voor hoe je later zelf relaties aangaat.'

'Als u boos of gekwetst bent, wat hebt u dan nodig? Dat er iemand naar u luistert'

Hennie Zwanenburg

Bij mij spelen

Gezinnen kunnen elkaar daar ook bij helpen. 'Ik hoorde pas een mooi voorbeeld van een buurvrouw die tegen een jonge moeder zei: "Volgens mij heb jij het heel erg zwaar. Laat je kind maar even bij mij spelen, dan kun jij even koffie gaan drinken." Daarin vind ik de kerkelijke gemeente ook echt belangrijk. Dat we er voor elkaar zijn, elkaar ontmoeten en betrokken zijn. Daar kunnen vaak nog wel stappen in gezet worden.'

Zwanenburg waarschuwt om niet andersmans "karretje" te gaan trekken 'Mensen blijven zelf verantwoordelijk.' Wat dan wel? 'Ga gewoon eens vragen hoe het gaat,

wat ze er zelf van vinden en wat ze nodig hebben. Niet invullen, maar luisteren. Als je vindt het dat het echt niet veilig is, kun je bijvoorbeeld naar een functionaris huiselijk geweld bellen om informatie te vragen. Voor kerken hebben we vanuit De Vluchtheuvel een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld. Daar kunnen ambtsdragers en ouders terecht met hun vragen. Maar doe dat nooit buiten de betrokkenen om.'